

ריב שהעיקר פוטר את המפל ובו י"א סעיפים:

א כל שהוא עיקר ועמו מפילה מברך על העיקר ופוטר את המפילה בין מברכה ראשונה בין מברכה אחרונה.

אין צריך לומר אם המפילה מעורבת עם העיקר כגון כל תערובת ב' מינים שהאחד הוא עיקר והב' אינו אלא לתקנו ולהכשירו או אפילו שניהם עיקר אלא שהאחד מרובה והאחד מועט שהרוב נחשב עיקר והמועט מפלה או בתערובת ממשותף דגן שאפילו הוא מועט נחשב עיקר.

ואפילו אינו מעורב ממש עם המפל אלא שנעשה על דעת לאכול שניהם יחד כגון עיסה ממולאת בפירות ווא אפילו אוכל המפל לבדו אחר שבירך על העיקר א"צ לחזור ולברך.

אלא אפילו אינו מעורבין כלל זה עם זה אלא שעיקר האכילה הוא ממין אחד והשני אינו בא אלא מהמת הראשון שאם לא היה אוכל הראשון לא היה אוכלו כלל עתה הרי הוא מפל אליו ונפטר בברכתו אפילו הוא לחם שהוא חשוב מכל המינים כגון מי שהפך לאכול דג מלוח וכדי שלא יזיקנו בגרונו אוכל עמו פת הרי הוא מפילה לדג ונפטרת בברכתו.

הוא שאינו רעב ואינו תאב כלל לאכילת הפת ולא היה אוכלו כלל עכשיו אם לא המליח אבל אם הוא תאב גם לאכילת פת אע"פ שאוכלו עם המליח אינה מפילה אליו אפילו אם תאב לו יותר וצריך לברך עליה המוציא ופוטר את המליח והואל והוא מדברים שדרכן לבוא תוך הסעודה שהם נפטרים לעולם בברכת הפת אף שאינם באים מהמתה כמ"ש בס"י קע"טו.

ב וכן מי שאוכל לפני סעודה פת שרויה ביי"ש אע"פ שעיקר כוונתו בזה על היי"ש אלא מפני שהוא חזק וקשה לו לשתותו לבדו שורה בו פת ואוכלו מי"מ כיון שהוא לפני הסעודה ודאי כוונתו גם כן לסעוד הלב ולפיכך אין הפת מפילה להיי"ש וצריך לברך עליה המוציא ופוטר את היי"ש אפילו אין כוונתו בו כדי לעורר האות המאכל שלא היה נפטר בברכת הפת אם היה שותהו בפני עצמו כמ"ש בס"י קע"ד.

וש"ג. וכו' בלוח ברה"ג פ"ד ה"ה. סדר ברה"ג פ"ג ה"ז.
י רמב"ם הל' ברכות פ"ג ה"ה. מור ושוע"ע ס"א. וראה פס"ח צנח צדק ג' ד.
יא ברכות נ"א, א לענין צנח וזית. רא"ש שם ס' בו לענין דברים הבאים בתוך הסעודה. מור ושוע"ע ס"א. וכו' בלוח ברה"ג פ"ד ה"ז. סדר ברה"ג פ"ג ה"ה.
יב רש"י ברכות שם ד"ה שהיה צנח. ב"ח ד"ה ומ"ש ואפילו פת.
יג משנה נ"ד, א. מור ושוע"ע שם. ס"ז ס"ק ב. אלה רבה ס"ק ב. וכדלעיל ס' רב ס"י. וראה פס"ח צנח צדק ח, א"כ.
יד פ"ז סוף פ"ק ג. מ"א סוף פ"ק ג. וכדלעיל ס' רב ס"י. לקמן ס"ב.
טו סוף א. וראה מ"מ וציונים.
טז מ"א ס"ק ג. וכו' בלוח ברה"ג פ"ד ה"ז. סדר ברה"ג פ"ג ה"ז. ושם (בסדר ברה"ג) מן הסתם כוונתו.
יז כדלעיל ס' קמח סכ"א וש"ג.
יח סוף ג. ובגלות ברה"ג שם: ואם כוונתו לעורר האות המאכל פוטר את היי"ש ששותה בפני עצמו גם כן.

א בשו"ת צנח צדק חו"ח ס' קמז יש כחה ציונים ומ"מ לסיטנים רבידנר, וכתהלתם: "מראה מקום סאדמיר", ונתקנתן לקמן בצורה מודעת, כהציונים שברפוס ראשון.
ב משנה בברכת נ"ד, א. מור ושוע"ע ס"א. וכו' בלוח ברה"ג פ"ד ה"א. סדר ברה"ג פ"ג ה"א.
ג כ"י ד"ה תבב הלב בו. דרכי משה ס"ק א. ושוע"ע שם.
ד כדלעיל ס' רב ס"י וס"ח. ס' רד ספ"ז וס"י. וראה פס"ח צנח צדק ח, כ"ג.
ה מור ושוע"ע רד ס"ז. מ"א ס"ק א ובס"י רד ס"ק כה. וכדלעיל ס' רב ס"י ובס"ג. ס' רד ס"ח וס"ו.
ו לקמח פירור לחם שאין בו ממשות שנתן בשכר חם (כדלקמן ס"ד), ולקמח כשאין בו ממשות רק מעם הדגן (כמבואר בסדר ברה"ג פ"ג ה"ב וש"ג).
ז רב כהנא ברכות לו, ב. רא"ש ברכות פ"ז ס"ד. מור ושוע"ע ס' רח ס"ב. מ"א ס' רב ס"ק א. וראה גם לקמן ס"ב.
ח וכו' בסדר ברה"ג פ"ג ה"ב וש"ג.
ח וכדלעיל ס' קמח ס"ז וש"ג.
ט כדלעיל ס' קמח סוף ס"ד וש"ג. לקמן ס"ה. משא"כ כשאוכל המפל לפני שבירך על העיקר, כדלקמן ס"ה

הלכות ברכת הפירות ריב תקצא

וכן אפילו אם שורה פת ביין שצריך לברך עליו בורא פרי הגפן אף בתוך הסעודה ^א א"צ לברך על הבלוע בפת השרייה בו שכיון שכוונתו ג"כ לסעוד הלב הפת עיקר ודין טפל ^ב שכל תערובת מין דגן עם מין אחר הדגן עיקר לעולם כל שמתכוונין גם כן לאכילתו אע"פ שעיקר הכוונה הוא בשביל מין האחר כמ"ש בס"י ר"ח ^א:

ג' ולפיכך אפילו פת הבאה בכסנין ^ב שמברך עליה בורא מיני מזונות אם שורה אותה ביין או י"ש ושאר משקין א"צ לברך על משקה הבלוע בה ^ב ולא על משקה שע"ג כגון שמטבל בדבש ואוכל ^ב ואפילו אם עיקר כוונתו על המשקה (שכיון שהיא מה' מינים היא עיקר).

אלא א"כ אינו מתכוין לאכילתם כלל אלא כדי שלא יטנפו את הידים מהדבש כמ"ש בסמ"ק קס"ח ^ב או שורה ביי"ש וכוונתו על הי"ש בלבד אלא שמפני שהוא חוק וקשה לו לשתותו לברו הוא שורה בו פת ואוכלה אע"פ שאינו מתאווה לה כלל כגון מי ששורה אחר הסעודה מעט פת ביי"ש ואוכלה לעכל המאכל שאו נעשית הפת מפילה ליי"ש ^ב וצריך לברך עליה שהכל כד"ן י"ש הבא לעכל המאכל כמ"ש בס"י קע"ד ^ב.

(ואם שורה בו מאכל שמתאווה לו ואינו מחמשת המינים באנו למחלוקת שנתבאר בס"י ר"ב ^ב ש"א שכל תערובת ב' מינים שאחד מהם היה אוכלו גם אלו היה לברו והשני לא היה אוכלו לברו נעשה זה טפל לזה הואיל ואינו אוכלו אלא ע"י שמעורב [ב]והו אע"פ שכוונתו על שניהם בשוה ויש חולקים בזה וספק ברכות להקל כמו שנתבאר שם):

ד' ואפילו אם מתכוין ומתאווה למעם הפת השרייה במשקה אלא שאינו עושה לאכילה אלא לשתיה כגון שמפרר לחם דק דק ונותן לתוך שכר חם כדי שיתן בו מעם כיון שאין בלחם ממשות ודבר חשוב השכר עיקר ^ב (שלא אמרו שכל תערובת שיש בו דגן הדגן עיקר אלא כשיש בו ממשות הדגן ולא ריבה בו משקה הרבה עד שנעשה רך וראוי לשתיה אלא הוא עב וראוי לאכילה כמ"ש בסמ"ק ר"ח ^ב):

ה' וכל זה בפת או מאכל אחר שאוכל עם המליח או עם הי"ש בידה אבל מה שאוכל אחר ^ב לברו צריך לברך עליו תחלה וסוף כיון שבאכילה זו איננו טפל כלל ^א וגם מתחלה לא נעשה טפל אלא כשעת אכילתו אותם יחד ולא מתחלה עשיתם ^ב יחד באמיה או כישול שע"ז נעשו כדבר אחר ממש לברכה לענין שהעיקר פומר את הטפל

ה"ת: סדר ברה"ג פ"ג ה"ט. וראה ספ"ד צמח צדק ח' ד.

כז סעף ג.

כח סעף י וסכ"ג.

כט מ"א ס"ק א' ובס"י קסח ס"ק ל' וז"ל בלוח ברה"ג פ"ד ה"ח.

ל ס"י זה משע"ר לא הגיע לדינו, וראה סדר ברה"ג פ"א ה"ט. וראה גם לעיל ס"י רב ס"ג. ס"י רד ס"ד. סדר ברה"ג פ"ג ה"י. פ"ז ה"ט.

לא ודלקמן סוף ס"ג. וז"ל בלוח ברה"ג פ"ד ה"ט. סדר ברה"ג פ"ג ה"א.

לב סעף ז' ש"ט. ככת"ו: עשיתם כמו במפילה המעורבת שנעשים מפילה מתחלה עשיתם יחד.

יט כדלעיל ס"י קע"ד ס"א וש"ג.

כ ח"א ט"י קסח ט"ז ס"ק ל' וכדלעיל ס"י קסח סכ"א וש"ג. וז"ל בלוח ברה"ג פ"ד ה"ז. סדר ברה"ג פ"ג ה"ט.

כא ס"י זה בשע"ר לא הגיע לדינו, וראה סדר ברה"ג פ"ג ה"ב וש"ג.

כב לדלעיל ס"י קסח ס"ב י"ב.

כג מ"א ס"י קסח ס"ק ל'. וז"ל לעיל ס"י קסח סכ"א. לוח ברה"ג פ"ד ה"ז. סדר ברה"ג פ"ג ה"ט.

כד משא"כ כשישנו שורה בתוכן רק מערבן, כדלעיל ס"י רב ס"ג.

כה סעף ז' ש"ט.

כו מ"א ס"ק ג'. וכדלעיל ס"י רב ס"ג. וז"ל לוח ברה"ג פ"ד

תקצב

הלכות ברכת הפירות ריב

אף אם אוכלו אה"כ לבר¹⁷ (אבל לא לענין שיברך על המפל ברכת העיקר אם בא לאכול לבדו מתחלה¹⁷ מטעם שיתבאר).

ואם גם באכילה זו הוא מפל א"צ לברך עליו אע"פ שאוכלו לבדו כגון מי שאוכל פת למתק השתיה ששתה כבר א"צ לברך עליה שהיא מפילה למשקה ונפטרת בברכתו¹⁷:

ד וכל פת שהיא מפילה לענין ברכה היא מפלה ג"כ לענין נטילת ידים¹⁷ וא"צ ליטול ידיו אפילו אוכל כביצה¹⁷.

וטוב למנוע מלאכול פת למתק השתיה כי מי יוכל להבחין אם אוכלה למתק השתיה או למילוי כרס שאז צריך לברך עליה המציא¹⁷:

ז וכל זה במיתוק השתיה ששתה כבר אבל האוכל גרעיני גורד[ד]ניות וכיוצא בהם למתק השתיה ששתה¹⁷ שאכילתם גוררת לו תאוה לשתיה אע"פ שאכילתם מפילה להשתיה והיתה נפטרת בברכתה אם היה אוכל אחר שבירך על השתיה מ"מ כשאוכל קודם השתיה או אפשר שיפטר בברכת השתיה שיברך אחר אכילתו כי אסור ליהנות מהעולם הזה בלא ברכה¹⁷ בתחלה לכן צריך לברך עליהם¹⁷ ברכה המיוחדת להם¹⁷.

ח וכן הרוצה לשתות בבוקר או אחר שינת צהרים ורוצה לאכול מעט תחלה כדי שלא ישתה על לב ריקן אע"פ שאכילה זו היא צורך השתיה ומפלה אליה צריך לברך עליה ברכה המיוחדת לה כדי שלא יחנה מהעולם הזה בלא ברכה¹⁷:

ט כמה דברים אמורים כששתה יין שברכתו בורא פרי הגפן שאי אפשר לברך ברכה זו על המאכל אבל השותה משקה שברכתו שהכל יש אומרים¹⁷ שיברך על המאכל שאוכל תחלה שהכל ולא ברכתו המיוחדת לו שכיון שאכילתו אינה אלא לצורך השתיה ומפילה אליה מברך עליה ברכת השתיה שהיא עיקר.

אבל כל מפל שאין אכילתו מפלה אל העיקר אלא כשאוכל שניהם יחד או המפל אחר העיקר וכשאוכלו קודם העיקר אין אכילתו מפילה אליו כלל כגון שהביאו אליו פת או מאכל אחר לאכול עם המליח שלא יזיקנו בגרונו או למתק השתיה אחר שישתה וכשבא לאכול ממנו לפני המליח או לפני השתיה אין אכילה זו מפלה אליה כלל צריך לברך עליה ברכה המיוחדת לה ולא ברכת המליח או המשקה אע"פ שהיא שהכל¹⁷.

לג כרלעיל ס"א וש"נ וכן לענין תערובת שכ"א עומד כיענן כרלעיל ס"י רר ס"ז וש"נ.
לד מ"א ס"י תסס ס"ק מו. ובדלעיל ס"י קסח ריש ס"י. וכ"ה בלח סדר"ג פ"ד ה"ח. סדר ברה"ג פ"ג ה"ז. ועני לעיל ס"י רכ ס"א לענין מוק המפל לרקות ובא לשתות בפני עננן.
לה תרומת הדיש ס"י לא. ש"ת רמ"א ס"י א. משה משה ס"י שחר בשם הרשב"ל. רמ"א ס"א. מ"ז ס"ק ד. וכ"ה בלח סדר"ג פ"ד ה"ח. סדר ברה"ג פ"ג ה"א. סדר נט"ו ס"י"ח. וכ"כ בתרומת הדיש שם בשם הרא"ש ברכות פ"ו ס"י כו לענין צנן וית. וראה הע"ב תשנז ע' 43.
לו ש"ת רמ"א ס"י א. משה משה ס"י שחר בשם הרשב"ל. מ"א ס"ק ג. ובדלעיל ס"י רב ס"י. וכ"ה בסדר נט"ו למענה ס"י"ח. לוח ברה"ג פ"ד ה"י. סדר ברה"ג פ"ג ה"ב. וראה גם לקמן מעיקר י.
לז בסדר ברה"ג שם: וע"מ יש ליהדר שלא לאכול כ"א פחות מכביצה.

לח ש"ת"ה שער האותיות אות ק, סוף דיני ברה"ג (צ, א) סוף כלל ג. מ"א ס"ק ג. וכ"ה בלח ובסדר ברה"ג שם.

לט כן הנהיג בקה"ש וכ"ה בבת"י.

מ כרלעיל ס"י קסו ס"א וש"נ.

מא תרומת הדיש ס"י לא בשם ש"ת מדר"ח אור ורוע ס"י לה. רמ"א ס"א. מ"ז ס"ק ה"ז. וכ"ה בסדר נט"ו

למענה ס"י"ח. לוח ברה"ג פ"ד ה"א. סדר ברה"ג פ"ג ה"ג (לענין אוכל קודם השתיה דלקמן בסמוך).

מב יתבאר לקמן ס"ח וש"נ.

מג תרומת הדיש רמ"א שם. ובסדר ברה"ג שם: ואם אוכל מעט פת תחלה צריך ליטול ידיו בחלבה. ובסדר נט"ו

למענה שם: אלא שלא יברך ענפ"י.

מד ש"ת מדר"ח אור ורוע ס"י לה לפירוש המ"א ס"ק ד. וכ"ה בלח ברה"ג פ"ד ה"א. אבל בסדר ברה"ג פ"ג

ה"ג השמ"ט י"א אלו [ועד] לקמן ס"י. ולעיל ס"י קעד ס"ב, וגם שם ושם השמ"טו בסדר ברה"ג. וראה לעיל ס"י קעד ק"א ס"ק ח.

מה דבהי מ"יירי האור ורוע דלקמן, שלא יחלוק על ש"ת מדר"ח אור ורוע רלעיל (בקשית הפרי הדיש). וכ"ה

בלח ברה"ג פ"ד ה"ב.

הלכות ברכת הפירות ריב תקצג

לפיכך טוב שיאכל ממנו מעט קודם ברכת המליח או המשקה כדי שיברך עליו ברכה המיוחדת לו ולא יפטרנו בברכה אחרת בתורת טפילה¹⁰¹.

ואע"פ שמן הדין אין לחוש לכך שאף שברכת העיקר היא שהכל שהיא ברכה כוללת וברכת הטפילה היא ברכה מבררת ופורטת אין לה דין קדימה על העיקר כיון שאינו אוכל עתה הטפל אלא בשביל אבילת העיקר א"כ קודם שהתחיל באבילת העיקר שעדיין אינו חפץ לאכול הטפל אינו מחויב לאכול בשביל קדימת ברכתו¹⁰² כמ"ש בס"ר ר"א¹⁰³ מ"מ כיון שהעיקר והטפל אין ברכותיהם שוות ואם יברך על העיקר תחילה לא יברך כלל על הטפל ואם יברך על הטפל תחילה יחזור ויברך על העיקר טוב יותר לעשות כן להרבות בברכות כי לעולם ירבה האדם בברכות הצריכות וימעט בשאינן צריכות¹⁰⁴ וזו היא ברכה הצריכה שהרי היא מיוחדת להטפל ולא להעיקר וגם בברכת העיקר אינה מיוחדת אל הטפל אלא כוללת גם את הטפל ולא צו למעט אלא כשיכול לפטור ב' דברים בברכה אחת המיוחדת לשניהם¹⁰⁵:

101 כמה דברים אמורים כשאין העיקר חביב לו יותר מהטפל¹⁰⁶ אלא שהשעה צריכה לכך לעשות ממנו עיקר כגון שאכל כבר פירות מתוקין ביותר והוצרך לאכול אחריהם מליח לחרך הלחות הנקבצות באצטומכא ואוכל עמו איזה מאכל שלא יוקנו כגורנו¹⁰⁷ אבל אין המליח חביב עליו ואינו מתאוה לו כלל כמו שאינו מתאוה להמאכל עכשו אם לא המליח¹⁰⁸.

או אפילו אם העיקר חביב עליו עכשו אלא שברוב הפעמים הטפל חביב עליו יותר וא"כ אין קדימה¹⁰⁹ להעיקר כמ"ש בס"ר ר"א¹¹⁰.

ואצ"ל אם גם עכשו הטפל חביב עליו יותר אלא שאעפ"כ לא היה אוכלו אם לא שהוצרך לאכול המליח ומפני זה הוא טפל אליו ואף שאעפ"כ אין צריך להקדים הטפל מן הדין אע"פ שהוא חביב כיון שלא היה אוכלו כלל אם לא העיקר¹¹¹ מ"מ כדי להרבות בברכות טוב להקדימו כיון שאין להעיקר דין קדימה מצד עצמו.

ואף אם מצד ברכתו יש לו דין קדימה כגון שברכתו בורא פרי האדמה או בורא פרי העץ וברכת הטפל היא שהכל¹¹² מ"מ כיון שאם יברך על העיקר תחילה בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה לא יברך כלל על הטפל שברכתו שהכל נהיה ברברו לא שייך כלל בזה קדימה ויותר טוב להרבות בברכות כמו שנתבאר.

אבל אם העיקר חביב עליו לעולם יותר מן הטפל צריך לברך עליו תחילה שכיון שהוא

101 אגור סי' רחצ בשם אור זרוע ח"א סי' קעו בשם הרי"ף. רמ"א סי' א"א. מ"ז סי' ג. אבן העזר. וז"ל בלוח ברה"ט פ"ד ה"ג. ובספר ברה"ט פ"ג ה"ד ב' שהווי מרת חסדות. וראה לקמן סי' רמט קי"א סי' ה' שהאר"ך לדון במתולות זו שבין מ"א ואבן העזר. וראה גם לקמן סי' רמו סי'. וראה פס"ד צמח צדק ח' ג. מ"א רבה סי' ר"א סי' ג.

102 אלה רבה סי' ר"א סי' ג. מ"ח סי' זה בשע"ר לא הגיע לידנו, וראה לעיל סי' קסח סי' ט"ג.

103 מ"ט כדלקמן סי' רמו פ"ו ושי"ן.

104 נ' מ"ז ואבן העזר שם. וז"ל בלוח ובספר ברה"ט שם.

105 וז"ל בלוח ברה"ט פ"ד ה"ד. סדר ברה"ט פ"ג ה"ג. נ"ב כאוקיטא הנטרא ברכות נד, א. לפירוש התוס' שם ד"ה באוכל. פירוש המשנות להרמב"ם שם.

106 ביאר דברי האו"ז הל"ל, ליישבו מקשית המ"א סי' ג. וראה ד"ר צמח צדק מ, ב.

107 בסת"י דין קדימה.

108 סי' זה בשע"ר לא הגיע לידנו, וראה סדר ברה"ט פ"ג ה"ג.

109 אלה רבה סי' ר"א סי' ג.

110 כגבאר במור ושל"ע סי' ר"א סי'. לוח ברה"ט פ"ג ה"ד. סדר ברה"ט פ"י ה"ג.

תקצד

הלכות ברכת הפירות ריב

חשוב ממנו ומוקדם לברכה מחמת חביבות¹⁰¹ עצמו ולא מחמת ברכתו ראוי לברך עליו ולפטר המפל בברכתו מחמת טפילתו שזהו עיקר מעלת חשיבותו כשפטר דבר אחר בברכתו ולא קרימו לברא שאין בה מעלה כל כך לדברים החשובים מצד עצמן כמ"ש בס' ר"א¹⁰².

ואף אם ברכת העיקר היא שהכל וברכת המפל היא מבוררת ופרמית אין זה מועיל להקדימו כיון שלא היה אוכלו כלל אם לא העיקר¹⁰³.

ואפילו אם עכשיו כשאוכל המפל עם העיקר המפל חביב עליו יותר אלא שכשאוכלו לברו אינו חביב לו כמו העיקר אין לו לברך עליו כלל¹⁰⁴ כיון שכשבא לאכול לברו הרי אינו חביב עליו כמו העיקר וכשבא לאכול עם העיקר הרי הוא מפל אליו וכל עיקר ומפל אף על פי שהמפל חביב מברך על העיקר ופטר את המפל הנאכל עמו או אחריו¹⁰⁵:

י לעולם אין המפל נפטר בברכת העיקר ואפילו אם הם כ' מינים שברכותיהם שוות אלא כשהיה המפל לפניו¹⁰⁶ או שהיתה דעתו עליו בברור¹⁰⁷ בשעה שברך על העיקר אבל אם אחר הברכה הביאהו לפניו ולא היתה דעתו עליו בברור בענין שאם לא היה מפל היה צריך להזיז ולברך אין טפילתו מועלת כלום לפטרו בברכת העיקר לא מברכה ראשונה אע"פ שברכותיהם שוות ועל דרך מה שנתבאר בס' ר"א¹⁰⁸ ולא מברכה אחרונה כשאין ברכותיהם [האחרונות] שוות¹⁰⁹ אלא א"כ קבע עצמו על העיקר והוא דבר שקביעות מועלת בו מפני שדרכו בכך כגון פת¹¹⁰ וכן יין כמ"ש בס' ר"א¹¹¹ וכן שבר ודבש במדינות אלו כמ"ש בס' ר"א¹¹².

ומ"מ מי שאוכל פת או מאכל אחר למתק השתיה ודרכו בכך ברוב הפעמים הרי זה כאילו היתה דעתו עליו¹¹³.

ואם אין דרכו בכך מברך על הפת שהכל בברכת המשקה שהיא מפילה אליו¹¹⁴.

(אבל אין צריך ליטול ידיו תחילה¹¹⁵ אף אם הוא בענין שצריך לברך עליה המוציא כגון שהיא מפילה לדבר שאין ברכתו שהכל ולענין נטילת ידים לא שייך לחלק בין אם היתה דעתו על המפל בשעת ברכת העיקר או שנמלך עליו אחר הברכה¹¹⁶ אלא כיון שאוכלה

נח בכת"ו: חשיבות.

101 מ"י זה בשו"ע"ר לא הגיע לדעתו, ועי' מ"א שם פק"ב. לוח ברה"ג פ"ג ה"ג. סדר ברה"ג פ"ה ה"ג.

102 כדלעיל מ"ח ושי"ג.

103 מ"י ס"ק ג.

104 וכלה בלוח ברה"ג פ"ד ה"ה. ובסדר ברה"ג פ"ג ה"ג"ו. סי' ט: ויש תולקים בזה ויש למסוך עליהם בשבת יום טוב כדי להשלים מנין מאה ברכות. וראה גם לקמן סי' רמז מ"ה. לעיל סי' נו מ"א ושי"ג.

105 חוספות ברכות מז, א ה"ה באוכלי. מ"י ס"ק א. מ"א ס"ק ב. וכ"ה בלוח ברה"ג פ"ד ה"ג"ו. סדר ברה"ג פ"ג ה"ז.

106 של"ה שער האותיות אות ק, סוף דיני ברה"ג (צו, ב) כלל ז ר"ה ונעלדר. מ"ז ונ"א שם.

107 סעף ט. והיינו כשאין שיהיה מנין הדומה זה לזה (אף שברכותיהם שוות), או לדעה הב' ולעיל שם – בכל

אופן.

108 כדלעיל ריש מ"א ושי"ג. וראה כדי השלחן סי' נח ס"ק ב.

109 בעל המאור ברכות מא, ב ר"ה אמר רב פפא. מ"א שם.

110 ס"מ, לחלק בין סעודה לפירות. ולענין אן ראה לקמן סי' ר"ג מ"א.

111 ס"מ א. ע' של"ה שם ר"ה או לא היה. מ"א שם.

112 ע"א מ"א שם. כדלעיל מ"ח ושי"ג. וכ"ה בלוח ברה"ג שם. ובסדר ברה"ג שם השמוש פ"ה זה שברך על הפת שהכל (בהלכה זו ובהלכה דלעיל שם ודלעיל מ"י קנ"ד מ"ב). וראה הקרי הלכות ח"ג יד, א.

113 ע"ב כדלעיל סעף ו ושי"ג. ע"ג של"ה שם ר"ה אמנם בענין הנטילה (אלא שכן הספק מצריך נט"י בשניהם כלא ברה"ג). וכ"ה בלוח ברה"ג

שם (במוסרי, ככל הלכה דלא ברייה ליה). ובסדר ברה"ג שם השמירה.

הלכות ברכת הפירות רבידריג

בתורת מפילה לרבר אחר פמור מנמילת ידים שלא חוקנו לפת אלף כשאוכלה לסעוד הלב שסעודתה תגילה ומצווה תמיד ויש לחוש לסרך תרומה כמ"ש בס"י קנ"ח ט"ו):

יא וכל מפילה הנאכלת אחר אכילת העיקר אינה נפטרת בכרבתו אלא אם כן אוכלה במקום שאכל העיקר ולא שינה מקומו ביתיים מחדר לחדר ט"ו כמו שלא היתה נפטרת אם לא היתה מפילה מפני שעמידתו ממקומו הוא גמר סעודתו ומה שאוכל אה"כ סעודה אחרת היא כמו שנתבאר בסיומן קע"ח ט"ו.

אלא א"כ היא מפילה לרבר הטעון ברכה לאחריו במקומו שאו אין עמידתו גמר סעודתו כל שלא בידך ברכה האחרונה כמ"ש ט"ו:

ר"ג מי שיצא אם מוציא אחרים וכו' סעיפים:

א על כל פירות ושאר אוכלים חוץ מפת^ב וכל משקין חוץ מיינ^ג אם האוכלים או השותים הם שנים או יותר^ד אחד מכרך לכולם אע"פ שלא הסיבו על המטות.

ואפילו בימיהם שלא היה קבע לסעודה בלא הסיבה אם הם אורחים הסועדים אצל בעל הבית^ה וכל אחד שולחן קמן לפניו שאינם יודעים קביעותם יחד עד שהסיבו יחדו וכל זמן שלא נקבע יחד אין אחד פוטר את חברו בכרבתו כפת ויין שהם חשובים ודרכם לקבוע עליהם בהסיבה מפני חשיבותם מ"ז כשאר דברים שאינן חשובים כל כך ואין דרכם כל כך בהסיבה פוטר אחד את חברו בלא הסיבה.

ומ"ז צריך שיהיו קבועים יחד^ו בישיבה ולא בעמידה.

ובזמן הזה שאין דרכנו בהסיבה כלל^ז אין חילוק בין פת ויין לשאר דברים שבלא ישיבה גם כשאר דברים אינו פוטר ובישיבה גם כפת ויין פוטר^ח והוא שישבו כולם בשולחן אחד^י או בלא שולחן במפה אחת^{יא} בדברים שדרך קביעות אכילתם היא על המפה ודברים שדרך לקבוע עליהם אף בלא מפה כגון יין וכיוצא בו משישבו בקביעות יחד על הספסלים או על הקתדראות^{יב} זה אצל זה זו היא קביעותם אבל לא כשישבו זה בכה וזה בכה.

במה דברים אמורים ביין הרשות אבל ביין קדוש והבדלה פוטר אחד את חברו אפילו

עד סעוף א.

ע הע' תוס' ברכות מ"ד א ד"ה באוכלי מ"א ס"ק ב וכו' בלח בה"ג פ"ד תפ"ז סור בה"ג פ"ג ה"ו.

עד סעוף א.

עו לעיל שם פ"ד ה"ג וכו' ובסדר בה"ג שם: או שקבע עצמו על העיקר (בלעיל שם פ"ח). וראה מ"א ס"ק ב.

סימן ר"ג

א כלשנא קמא וכו' יחזנו טג. א ושכן דעת הר"ף והרמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ב והרא"ש ברכות פ"ו סי'

ל' ורוב הפוסקים כמבואר בב"י סי' קע"ד ה"ה גרסין ובריש סי' ר"ג. מור וש"ע סי' א.

ב לענין קביעות על הפת ע"י הסיבה על המטות – ראה לעיל סי' קסו סמ"ז.

ג לענין קביעות על היין – ראה לעיל סי' ר"ב ס"י.

ד רא"ש שם סור וש"ע שם.

ה ריב"ז בירושלמי ברכות פ"ו ה"ג, שכן פסקו לתמיד רבינו יונה ר"ה ועוד אחר והרא"ש שם. משא"כ בעל הבית. ע"ג בני ביתו, כדלעיל סי' קסו סמ"ז.

ו תוס' ברכות מב, א ד"ה הסנו. רבינו יונה שם בשם רבינו יצחק. וראה גם לעיל שם. משא"כ במנינו שגילין לקבוע רק כשגולם יושבים בשולחן אחד כדלקמן.

ז משנה ברכות זב, א.

ח רא"ש שם ופ"ח סי' ג. מור. ורדב"ש סי' קע"ד ס"ק ה.

ט משא"כ אר"י. כדלקמן בסוף המעוף.

י רש"י ברכות זב, א ד"ה שאני [שצריך ישיבה]. תוס' חזקוני קו, ב סד"ה ושמע מינה [שצריך קביעות]. סור סי'

קעד [שצריך ישיבה]. רבינו ירחם תיב פי' ח"ג [שצריך קביעות]. הובא בב"י.

יא תוס' ברכות מב, א ד"ה הסנו. רבינו יונה שם. רא"ש ברכות פ"ו סי' ל"ג. וכדלעיל סי' קסו סמ"ז.

יב (ד"ו) [ב"י ד"ה ומ"ש אבל כל]. שו"ע שם.

יג תוס' ורבינו יונה שם. מ"א ס"ק ב.

יד רבינו יונה שם. הרא"ה בפרקת הלוי (ע' קבה). שו"ע סי' קסו ס"א. לעיל שם ובריש סי' קנ"ג.

טו לשון הרייתא ברכות זב, א (דלא מהני כשדעתייהו למעיקר משם למקום סעודה). רש"י שם ד"ה שאני (דמני בהו כשנקבעים שלא בשעת סעודה). וראה גם מ"א ס"ק א.